

gondolata lépett. Ha nézzük ezeket a közösségi formákat, négy típust találunk.

A török nacionalizmus, amely szinte forradalmi módon egyszerre akarta európaivá alakítani Törökországot.

Az olasz fasizmus alakulata, amely Itália eredetét Romulus és Remustól vezeti vissza. Ugyanazt a szerepet akarja játszani, mint az Imperium Romanum. Pannónia felfedezése és Magyarország jelentőségének kiemelése is ebből a szándékból ered.

A germán szellem félig mítosz, félig természettudomány. Türelmetlen, mint a mindenkori német szellem. Abból a gondolatból indul ki, hogy az Istennek megtestesülése a nemzet, mint a fajnak öntudatossá válása. A nemzeti mivolt a vérben rejlik. Mindennél fontosabb, hogy a vér tisztán maradjon meg. Nem szabad keveredni, éppúgy mint az isteneknek sem szabad házasodniuk. A germán szellem szerint a mindenkori vezér titokzatos összeköttetésben van népe lelkével, és nincs más világnézet, nincs más életprogram, mint az állam érdekeit szolgálni.

A szláv vidéken Oroszországban alakult ki a közösség negyedik formája, a bolsevizmus, amely a nyugati eredetű marxizmus és annak a keleti eredetű gondolatnak az ötvözetéből keletkezett, amely szerint új világot kell teremteni és újjá kell születnie a világnak.

Azonban hiába akarják megölni az egyéniséget, „mert az egyéniség megölhetetlen. A nemzet fogalma alatt a lelkiséget értjük. A nemzetet nem lehet fajhoz, nyelvhez, vagy politikai organizációhoz hozzákapcsolni. A nemzet egy öntudat, egy sors vállalása, egy küldetés. Az egyéniség a nemzet fejlesztő alanya.

Végül a Bethlen Gábor Kör jubileumáról beszélt és a magyar ifjúság Istentől elhívatott történelmi küldetéséről. A hallgatóság a mélyenszántó előadást hoszszantartó tapssal fogadta.

Szegedi Napló XIII. (1937) április 4. 2. oldal

431. Márciusi incidens a Turul vasárnapi gyűlése előtt

A Turul Szövetség szegedi kerülete vasárnap délután vezértanácsi tábort tartott, amelyen megjelent dr. Dérczy Ferenc országos turulvezér is. Az ülés napirendje előtt László Nándor, a Turul szegedi tagozatának gazdasági vezetője megemlékezett arról, hogy dr. Gyurki Gyula kerületi vezér 15 éve aktív tagja a Turul Szövetségnek. Ezután az ügyosztályok vezetői számoltak be működésükről, majd a vezértanács kimondta, hogy az ismeretes március 15-i, Kossuth-szobor előtt lezajlott incidenst lezártnak tekinti, azzal a levéllel, amelyet – mint jelentettük – dr. Erdélyi László professzornak, az egyetem rektorának küldött. A rektor volt az, aki félbeszakította a diákok szónokát és az ünnepség méltóságára figyelmeztette. A vezértanács az ifjúság kívánságait írásba foglalva küldte el a rektorhoz.

Dr. Dérczy Ferenc ismertette ezután azokat a javaslatokat, amelyeket Dr. Végváry József terjeszt a költségvetési vita során a parlament elé. A vezértanács elhatározta, hogy mozgalmat indít az egyetemi díjak leszállításáért, és csatlakozik

ahhoz az akcióhoz, amelynek célja, hogy a kisiparosok és a törpebirtokosok gyermekei is részt vegyenek a tanulmányi kedvezményekben, mint a közalkalmazottak gyermekei.

Délmagyarország XIII. (1937) április 13. 6. oldal

**432. „A mai ember úttalanságában önmaga rabjának látja magát”
Sándor István főiskolai tanár előadása az egyéniség csődjéről**

Sándor István dr. főiskolai tanár az Emericana katolikus szabadegyetemén kedden este érdekes előadást tartott nagy hallgatóság előtt a tanárképző főiskola dísztermében. Előadásának címe „Az egyéniség csődje” volt, mely első része a „Társadalmi válság regényeinkben” című előadássorozatának.

Bevezetőjében ismertette az újabb irodalomtudomány álláspontját, amely nem pusztán formai mozzanatok összességét látja a művekben, hanem vallomást egy-egy kor emberéről, problémáiról, életérzéséről, gondolkodásáról. Modern regényirodalmunk tanulsága szerint soha olyan ellentétes, paradox vonásokból nem volt összetéve egy-egy korszak emberarca, mint a miénk, a társadalom mai válsága végeredményben éppen a kornak ebből a belső zűrzavarából ered, amelyet egy túlhajtott individualizmus szabadított a világra. Regényhőseink hat típusa, akiknek részletes természetrajzát adja az előadó s kialakulásuk történelmi útját is megrajzolja: a nagystílú ember, a kereső, a csavargó, a fenegyerek, az elveszett ember és a kisember. Ezen a vonalon érkezünk el az alázatos ember igen halvány körvonalakkal jelentkező típusához, akinek feltűnése az adott viszonyok között lázadás. Az ember, aki a szabadság nevében feladta önfegyelmű, önmérséklő tevékenységét, ma úttalanságában és magányában nem egyszer önmaga rabjának látja magát – úgy érzi, börtönben ül, s régi prófétái – mint egyik regényhős vallja „csak az égig segítik húzni azt a falat, amelyikkel úgyis körül van kerítve az ember élete”. Mint átélt és nem nem programból sarjadt típus: a szociális és vallásos ember ma alig jelentkezik regényeinkben.

Az előadást nagy tetszéssel fogadta a hallgatóság. „Szerelem és szabadság” címmel Sándor professzor második szabadegyetemi előadása április 20-án ugyan csak a tanárképző főiskola dísztermében lesz.

Szegedi Napló XIII. (1937) április 14. 4. oldal

**433. A jövő péntekre engedélyezte dr. Erdélyi László rektor a
szegedi egyetemi ifjúság nagygyűlését. Maga Erdélyi László
elnököl a gyűlésen a rend biztosítása érdekében**

Emlékezetes, hogy a szegedi egyetemi ifjúság március 15-i ünnepélyén dr. Erdélyi László rektor és az ifjúság szónoka között éles szóváltásra került sor. A rektor felszólította a szónokot, hogy az ifjúság kívánságát ne az ünnepségen terjessze elő, hanem – minként azt Hóman Bálint kultuszminiszter is kívánja – kéréseiket foglalják memorandumba, és a memorandumot juttassák el hozzá, illetve a